

Kemsei István

Szeptemberi dinnye

*Ebbe már belepisált Lőrinc – régi öregnek valloam magam is,
hogy így beszélek, aki rég holt nagyszüléket majmol.
Ők szóltak így, mondataikba beleszöve
szólást, közmondást, metaforát, ún. képes beszédet,
pedig fogalmuk se volt a szemantikáról vagy épp
a stílusértékről, de amit mondtak, maga volt a nyelv.*

Szeptemberben már nem vesz dinnyét a józan.
Januárban szőlőt, nyárban narancsot,
hiába a modernnél modernebb tartósítási technikák,
más az íze minden hónapnak, állaga, illata
bármely időnek, jó tartani ezekhez magunkat:
a hideg évszak ezt kikezdi, azt a meleg rohasztja.

És még mi mindent tudott az a kültelki népség!
Beszélni jiddisül, cigányul, csirkét kopasztani,
félórát állni a meleg, tollbúzös víz fölött,
ízes ételt varázsolni a jóformán semmiből,
ja, a *szükség nagy úr*, állt volna mindenek előtt
a *házi áldáson*, ha lett volna tettükön *áldás*.

Lőrinc, Lőrinc, vészjósló, ravaszdi szeptember,
a napon meleg, árnyékban hűvösség,
a pollenekre fogjuk az első szénanáthát,
a frontokra a torzító öregséget.
A tükrök hazudnak, a szív, a láb, a tüdő,
mi is, akik önnön nyelvünkbe szorultunk.

Szegényes jószág, épp elég a társalgáshoz,
de az őszinteséghez már kevés, mondjuk, ahogy jön,
a *kopasz énekesnő* leplezetlen igazságait,
a *morál* befullad, az Egyenlítőn eltűnik az árnyék,
a szavak összesúgnak, a világnak sarkaiból
kibuggyan a lőrinces dinnye, ez az íztelen *ízé*.

KEMSEI ISTVÁN (1944) költő, író, tanár. Utóbbi könyve: *És ne tovább. Válogatott versek* (2018).

Ballada arról, aki hazatért

K. J. emléke

Mire hazaért, lehullottak a levelek. Kitavasodott.
Felejthetetlen a kőmerev arc. A soha többé.
Tétován állt az udvaron. Végül is beszélni kell,
megmagyarázni, hogy miért él még mindig,
pedig halott, akit kilenc éve tisztességgel
meggyászoltak, gondolatban eltemettek
a hómezőn, fagyott testére képzeletükben
ráterítették a szemfedőt.

A gyermek nézi az érthetlent. Az ő apja,
hús és vér kísértet, vagy mi. Áll ő is, érzi,
hogy meghasad, hallja a roppanásokat,
később kórházba viszik, nehezen
tér magához a vélt özvegy – új házas,
mert az életnek mennie kell – a veranda
felső lépcsőjén, a szomszédok a kertkapuban,
ezerkilencszázötvenhárom, kora nyár.

Az élet kegyetlensége a kora nyárban,
a törvény szabadossága az ember ellen,
az álmok legyilkolása a valóságban,
a semmi diadalittas üvöltése a némaságban,
ahol csak visszaút van az odaútban,
a cél átjátszása az összetört képzeletnek
valahonnan a létezetlen valahovába,
a halálnak halála a haláltalan halálban.

Mint aki lelép a Föld pereméről,
a másik utcára nyíló hátsó kapun ment ki
lassan, a vasútállomás felé, rigók danoltak,
lilaságban hervadtak az utolsó orgonák,
a kocsúton, a földes járdán az éjszakai eső nyomai,
a szerencsés lények másképp mérik az időt,
ő valahogy megfeledkezett a szerencséről,
még visszanézett, mielőtt befordult a sarkon.

Bűnbak

Az ezerkilencszáz kilencvennégyes focivében Franco Baresi, az olaszok csapatkapitánya csúnyán fölé rúgta a tizenegyest. Nyert Brazília. Aki végignézte a meccset, cseppet sem lehetett elégedett. Két impotens csapat brusztolása folyt a kapuk között, jóformán gólhelyzet nélkül. Tény, hogy a játék végtelenül unalmas volt, ha nem lett volna világbajnoki döntő, nem érdemelt volna ezer nézőt sem, nemhogy tévéközvetítést, felhajtást, világsztárokat.

A tévé tapintatból nem mutatta a zokogó Baresit, aki nyilván arra gondolt, hogy miatta vesz el Olaszország és az olasz foci becsülete. A brazilok bekkje, Marcio Santos, talán Baresi iránti együttérzésből szintén elhibázta, ismét egál lett, de utána a brazilok nem kegyelmeztek, Romario, Branco és a későbbi szövetségi kapitány, Dunga is kegyetlenül bevarrta. Albertini és Evani még versenyben tartotta az olaszokat, ám sem Massaro, sem Roberto Baggio nem bírta idegekkel.

Ezernyolcszáznegyvenkilenc augusztus tizedikén este Arad várában találkozott Kossuth és Görgei. Nem vitás, hogy a temesvári csata kimenetelére vártak, de a vesztes csatáról csak tizenegyedikén reggelre érkezett meg a hír. Még aznap lemondott a kormány, Görgeire ruházva a teljes katonai és polgári hatalmat, aki tizenharmadikán Világosnál a győztes orosz haderő előtt letette a fegyvert. Kossuth eközben már Törökország felé menekült, Görgei Paskievics foglyaként a cár kegyelmére várt. Kossuth szeptember tizedikén megírta híres vidini levelét, amelyben árulással vádolta Görgeit.

A dátumok feltárják a politika összes szennyesét,
amelyből bizonyos, hogy Görgeit jól csőbe húzták:
vigye el a balhét ő, aki immár ütőképes sereg
nélkül azt cselekedte, ami ebben a helyzetben
egyáltalán lehetséges: mentette a menthetőt,
azaz maradék katonái életét. Kossuthnak is,
Görgeinek is hosszú életet adott a sors, ám csak
Kossuthnak juthatott szobrok, utcák, terek ezere,
Görgeinek még a feledés jótékony homálya se,
halál utánig áruló maradt, visegrádi kertjében növényei
közt vén kertészkedő, átok verte példa, kire
az arra járó kíváncsiak felemelt ujjal mutogatnak.

Nem fontos tényekhez ragaszkodni, elég, ha csak *úgy*
emlékezünk, *mintha* a dolog megesett volna.
Ez szilárdul, jegecesedik, erről szól a történelem,
és ritkán másítható. A *pharmakos* arra született,
hogy fennálló rend bűneit magával cipelje, majd
en-testével együtt odavesse az éhes démonoknak.
Szentségtörés, hogy Jézus is... Az egész világ
gyarlóságával a kereszten, de a menny démontalan.
Legalább annyi jó legyen a fenti világban,
ha már látszólag úgy esett, elbukott az *ügy*,
hogy nem jön több bántódás az Atya jobbjá felől.

Újabbkori tanúságtétel szerint bűnbak nem lehet
akárki: csak jelentős legyen, vagy jelentéktelen.
Más eset nincs. Kivételes eset néha kivételes áldozatot kíván,
csapatkapitányt, hadvezért, Isten egyszülöttjét.
Mi tagadás, szeretünk ünnepelni, megemlékezni
arról, hogy valamiképp mi is az Idő gyermekei
volnánk, kissé elszakadva önmagunktól,
mintha nem is ezen a földön élnénk,
óvnánk magunkat a végső határig, csakhogy
a bűn beleszorult az emberbe, ficánkolása kihallik,
veri éjszakánként az égbolt padlatát.